

Aan de leden van Provinciale Staten van Noord-Holland
Datum ingekomen vragen : 21 november 2018
Datum GS-besluit: : 18 december 2018
Vragen nr. 138

 Vragen van mevrouw **J.M.E. de Groot** (SP) over varend ontgassen als legale activiteit

De voorzitter van Provinciale Staten van Noord-Holland deelt u overeenkomstig het bepaalde in artikel 45 van het Reglement van Orde voor de vergaderingen en andere werkzaamheden van Provinciale Staten mede, dat op 21 november 2018 door het lid van Provinciale Staten, mevrouw **J.M.E. de Groot** (SP), de volgende vragen bij Gedeputeerde Staten zijn ingekomen.

INLEIDING VRAGEN

Ondanks dat in de provincie Gelderland, net als in Noord-Holland, een verbod op varend ontgassen is, lozen benzeentankers veelvuldig hun giftige gassen terwijl ze over de Rijn en Waal in Gelderland varen. Schippers steken zelfs vanuit Duitsland massaal de grens bij Lobith over om in Nederland hun giftige gassen te lozen.¹ De Tweede Kamerleden Laçin, Von Martels, Geurts, Wassenberg en Teunissen stelden kamervragen over dit onderwerp en kregen op 16 november 2018 de antwoorden². De Gelderlander berichtte naar aanleiding van de antwoorden op de kamervragen vervolgens met het artikel 'Minister: Gelders ontgasverbod niet rechtsgeldig'³

VRAGEN INCLUSIEF BEANTWOORDING GEDEPUTEERDE STATEN
Vraag 1:

Vanaf 1 maart 2017 geldt ook in Noord-Holland een verbod op varend ontgassen.⁴ Het gaat om benzeen en benzeenhoudende ladingen. In Gelderland geldt vanaf 6 juli 2017 een verbod op varend ontgassen van dezelfde stoffen. Kunt u ons meedelen of de verboden van Noord-Holland en Gelderland juridisch gelijk geïnterpreteerd kunnen worden? Als dat niet het geval is, wat is dan het verschil tussen de beide verboden? Kunt u dit uitgebreid toelichten?

Antwoord 1:

De juridische verboden hebben dezelfde basis en uitgangspunten en kunnen gelijk worden geïnterpreteerd. Het verschil is wel dat de Rijn, Lek en Waal Rijkswateren zijn waarop de Akte van Mannheim van toepassing is. De Akte van Mannheim (oorspronkelijk uit 1831, daarna enkele keren herzien) regelt de vrijheid van scheepvaart over de Rijn (van Bazel tot de open zee) door een uniforme regelgeving die op de gehele rivier van toepassing is. De Akte vormt de wettelijke basis voor de Centrale Commissie voor de Rijnvaart (CCR) waar Duitsland, België, Frankrijk, Nederland en Zwitserland lid van zijn. Het verdrag heeft de basis gelegd voor de ontwikkeling van het moderne vervoer over de binnenwateren in Europa.

¹ <https://www.gelderlander.nl/home/tankers-lozen-elke-dag-illegaal-kankerverwekkend-gas-vanaf-de-waal~a7ebac6e/>

² <https://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/kamervragen/detail?id=2018D55058&did=2018D55058>

³ <https://www.gelderlander.nl/nijmegen/minister-gelders-ontgasverbod-niet-rechtsgeldig~a20bc083/>

⁴ https://www.noord-holland.nl/Onderwerpen/Duurzaamheid_Milieu/Luchtkwaliteit/Verbod_op_varend_ontgassen

De nadruk van alle partijen, die betrokken zijn bij het onderwerp varend ontgassen, ligt op het gezamenlijke, maatschappelijke doel dat wij met zijn allen voor ogen hebben en naartoe werken, namelijk niet meer ontgassen.

Vraag 2:

Minister van Nieuwenhuizen laat in de antwoorden op de kamervragen weten dat het landelijk verbod op varend ontgassen pas in 2020 zal ingaan, gelijk aan de datum van inwerkingtreding van de ontgassingsverboden in de lidstaten van het Scheepsafvalstoffenverdrag. Tot dan is er voor de meeste stoffen geen sprake van overtredingen indien zij geloosd worden in de Nederlandse lucht.

Heeft het Noord-Hollandse verbod op varend ontgassen tussen 1 maart 2017 en heden desondanks gunstige resultaten opgeleverd?

Zijn er door benzeentankers minder toxische stoffen in de lucht geloosd dan voorafgaand aan het verbod?

Kunt u ons een overzicht van de resultaten zenden?

Antwoord 2:

Na vaststelling van het provinciale verbod in 2017 is gestart met de realisatie van de uitvoering op drie sporen:

1. Opzetten van een eNose netwerk langs het Noordzeekanaal en Amsterdam-Rijnkanaal;
2. Stimuleren van ontgassinginstallaties in de Amsterdamse haven;
3. Opstellen van toezicht en handavingsprotocol.

Puntsgewijze toelichting:

1. Ten behoeve van toezicht en handhaving van het verbod op varend ontgassen is in december 2017 door ons besloten het eNosenetwerk langs het Noordzeekanaal en Amsterdam rijnkanaal uit te breiden met 41 eNoses. Afgelopen zomer is deze uitbreiding gerealiseerd. Met behulp van dit eNose netwerk kan de Omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied (OD NZKG) ontgassing signaleren langs het Noordzeekanaal en Amsterdam Rijnkanaal. Van de OD krijgen we wekelijks een overzicht van de ontgassing. Sinds de uitbreiding van het netwerk worden gemiddeld 7 ontgassing per week waargenomen door de OD NZKG. Op basis hiervan is het nog niet mogelijk om te concluderen of het legale dan wel illegale ontgassing betreft. Volgens de provinciale milieuverordening mogen benzeenhoudende ladingen niet worden ontgast. Daarnaast gelden ook verboden voor een aantal stoffen vanuit het ADN (ADN is het Europees Verdrag inzake het internationaal vervoer van gevaarlijke goederen over de binnenwateren). ILT is verantwoordelijk voor het toezicht op het ADN.
2. Bij vaststelling van het provinciaal verbod is aangegeven dat niet zal worden gehandhaafd, zolang er geen ontgassinginstallatie is in de Amsterdamse haven. Vanuit de Subsidieregeling duurzame zeehavens heeft Provincie Noord-Holland subsidie beschikbaar gesteld voor de realisatie van een ontgassinginstallatie in de Haven van Amsterdam. In november 2018 is gestart met de proefnemings met een ontgassinginstallatie. Deze proefnemings duurt 6 maanden. Als deze proefnemings succesvol verloopt kan het vervolg naar een vergunning worden ingezet.
3. Verschillende partijen hebben een rol (en bijbehorende bevoegdheden) binnen het toezicht en handhaven op het verbod, daarom wordt samen met de OD NZKG, Havenbedrijf Amsterdam en de politie werkafspraken gemaakt op basis van het toezicht en handavingsprotocol. Gedurende de proefnemings met de ontgassinginstallatie zal met deze partijen het traject van toezicht en handhaving in de praktijk worden gebracht.

Vraag 3:

Minister van Nieuwenhuizen stelt in de beantwoording van de kamervragen dat de verantwoordelijkheid voor de handhaving van provinciale verordeningen bij de provincies ligt. Hoe vaak is er in Noord-Holland handhavend opgetreden door de inspectiediensten, zoals de Landelijke Eenheid van de politie, en welke stappen zijn ondernomen bij het constateren van

overtredingen? Dit ondanks dat het ontgassen door het ministerie als een legale activiteit wordt beschouwd. Kunt u ons een overzicht zenden?

Antwoord 3:

Binnen provincie Noord-Holland is sinds het inwerking zijn van het verbod niet handhavend opgetreden (zie ook antwoord vraag 2). In november is door onze gedeputeerde milieu met de minister afgesproken om in 2019 een thema-actie te organiseren gericht op naleving van regels rondom varend ontgassen. De Inspectie voor Leefomgeving en Transport (ILT) heeft regelmatig thema acties gericht op specifieke, actuele onderwerpen in relatie tot toezicht en handhaving. Voor 2019 is dit varend ontgassen. De aanpak en uitvoering van deze thema-actie wordt begin 2019 uitgewerkt vanuit ILT en Rijkswaterstaat (RWS), in samenwerking met provincies Zuid-Holland en Noord-Holland. De minister heeft hiervoor capaciteit van ILT en RWS beschikbaar gesteld. De thema-actie gaat samen met de uitbreiding van het ADN vanaf 1 januari 2019 (uitbreiding van het ontgassingsverbod naar alle gevaarlijke stoffen in dichtbevolkte gebieden, bij bruggen en sluisen). Bovendien kan de actie gebruikt worden om de sector bewust te maken van het aanstaande internationale ontgassingsverbod op basis van het CDNI (CDNI is het internationale verdrag inzake afspraken over de inzameling van afvalstoffen in de binnenvaart, in de Nederlandse wetgeving is het verdrag omgezet in het Scheepsafvalstoffenbesluit). Zie hiervoor ook de bijgevoegde kamerbrief van de minister van 5 december jl..

Vraag 4:

Uit de antwoorden van minister Van Nieuwenhuizen op de kamervragen blijkt dat er onder leiding van de provincie Noord-Holland een Taskforce werd ingesteld om een effectieve invoering van het ontgassingsverbod in 2020 mogelijk te maken. Kunt u ons verslag doen van de voortgang van de Taskforce, nu deze onder uw leiding is?

Antwoord 4:

Dat klopt. Op 28 mei 2018 zijn de voornaamste stakeholders omtrent dit onderwerp bij elkaar gekomen met ook de Minister in de zogenaamde High level meeting. Er is toen afgesproken een Taskforce in het leven te roepen om de overgang naar nationale wetgeving zo soepel mogelijk te laten verlopen. Onze gedeputeerde milieu is voorzitter van deze Taskforce. Bijgevoegd is de voortgangsbrief die recent door de voorzitter aan de leden van de High level group is gezonden.

Vraag 5:

Het verbod op varend ontgassen moet in 2023 zorgen voor ongeveer 95 procent minder uitstoot van schadelijke vluchtige stoffen. De invoering begint met een verbod op het ontgassen van motorbrandstoffen en benzeen in 2020, gevolgd door meer dan tien procent benzeenhoudende vloeistoffen in 2022 en ten slotte in 2023 een verbod op de 25 meest vervoerde gevaarlijke stoffen.

Kunt u ons meedelen of dit schema gehaald wordt en er in 2023 inderdaad 95 procent minder uitstoot van schadelijke vluchtige stoffen vanaf schepen zal zijn? Als dat niet het geval is, wilt u ons dit dan tijdig melden?

Antwoord 5:

De verwachting is dat we het schema halen. De enige onzekere factor is, zoals de minister ook aangeeft in haar brief van 5 december jl., dat alle landen (Duitsland, Zwitserland, Luxemburg, België en Frankrijk) de afspraken moeten hebben geratificeerd, voordat het nationale verbod in werking kan treden.

Op 6 december jl. sprak de kamer uitgebreid met de minister over varend ontgassen. Het voornaamste punt was of het nationale verbod niet eerder gerealiseerd kon worden. Na veel druk vanuit de Kamer, zegde de minister toe de mogelijkheden voor versnelling nog een keer met de Taskforce te bespreken om te bekijken of iemand nog een mogelijkheid ziet om iets te versnellen. Tot op heden is nog niets gevonden om het nog meer te versnellen. Samen met provincies en bedrijfsleven wordt in de Taskforce hard gewerkt om het internationale verbod zo spoedig in te laten gaan.

Wij zullen u op de hoogte houden wat betreft de voortgang van de invoering van het nationale verbod.